

§ 142

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Nora Grotenfeltin valtuustoaloitteesta tarjota iltapäivävälipalaa oppi- laille

HEL 2022-003310 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle lausunnon liitteenä olevasta Nora Grotenfeltin valtuustoaloitteesta. Aloitteessa ehdotetaan maksuttoman välipalan tarjoamista peruskouluissa, niille oppilaille joiden oppitunnit jatkuvat lounaan jälkeen yli kolme tuntia.

Kouluruokailun suunnittelua ja toteutusta ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä-kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Perusopetuksessa tarjotaan perusopetuslain mukaan oppilaille päivittäin lakisääteinen maksuton lounasateria. Noin puolen tunnin lounasaika kouluissa on yleensä klo 10.30-12.30, tarvittaessa 10.15-13.00. Iltapäivätoimintaan osallistuville 1-2 luokkalaisille tarjotaan toimintamaksuun sisältyvä välipala. Osa kouluista järjestää oppilaille myös maksullista välipalamyyntiä iltapäivisin oppilaiden tarpeen mukaan.

Kouluruokailusuosituksissa suositellaan tarjottavan mahdollisuus ravitsemaan maksuttomaan välipalaan, jos koulun oppitunnit jatkuvat pitempään kuin kolme tuntia lounaan jälkeen. Säännöllinen ruokarytmi ja ravitsevat ateriat vaikuttavat vireystilaan positiivisesti ja edistävät oppimista. Aterioiden väliin jättäminen tai korvaaminen epäterveellisillä vaihtoehdoilla voivat johtaa terveydellisiin ongelmiin, väsymykseen ja sitä kautta huonoon keskittymiskykyyn ja oppimisen vaikeuksiin.

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on tarjota lapselle mieluinen ja maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen. Harrastuksia tarjotaan jokaisella koululla 3.–9.-luokkalaisille. Harrastukset ovat koulupäivän jälkeen ennen klo 17. Harrastuksia on tarjolla yhteensä 144 alakoululla tai yläkoululla. Koululla voi olla erilaisia harrastuksia yhtenä tai useana päivänä viikossa ja niiden kesto vaihtelee ryhmien välillä 1-4 tuntiin. Ryhmäkoko on 15 oppilasta mutta osallistujamäärä vaihtelee paljon kouluittain. Harrastustoiminnan järjestämisestä vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

Välipala tulisi järjestää koululla ennen harrastuksen alkua ja oppilaan koulupäivästä riippuu kuinka pitkä tauko oppituntien ja harrastuksen väliin jää. Välipala tulisi tarjota koulupäivän lopussa ennen harrastustoimintaan siirtymistä. Tarjoilun järjestäminen vaatisi kouluilta välipalatar-

joilun organisoinnin koulupäivään ja henkilöstöresurssin lisäämisen ruokailutilanteen valvontaan. Koulunkäyntiavustajien käyttämisestä valvontaan aiheutuu lisäkustannuksia ja se tulee huomioida työvuoro-suunnittelussa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan peruskouluissa on vuonna 2022 noin 46 000 lasta. Talousarviossa peruskoulujen ruokapalveluiden hankintaan on varattu rahaa vain nykyisen palvelutason turvaamiseen, eikä maksuttoman välipalatarjonnan kustannukset sisälly nykyiseen budjettiin. Lisäkustannukset koostuisivat ateriakustannuksista ja valvontaan käytettävästä henkilöstöresurssista mutta kokonaiskustannusten arviointi tarkasti etukäteen on vaikeaa. Välipalatarjoilu edellyttäisi arviolta seuraavia korotuksia kokonaismenoissa:

- Välipala harrastuksiin osallistuville 3-9. luokkalaisille noin 327 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 172 000 euroa/vuosi.
- Välipala oppilaille joiden koulupäivä jatkuu yli 3 tuntia lounaan jälkeen noin 4 331 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 268 000 euroa/vuosi.
- Välipalan tarjoaminen joka päivä kaikille joka koulussa noin 9 282 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 575 000 euroa/vuosi.

Säännöllisten aterioiden merkitys oppilaiden jaksamiseen on tunnistettu. Talousarviossa ei ole varattu määrärahoja välipalatarjoilun järjestämiseen. Kouluissa voidaan tarjota maksullista välipalaa, jos oppilaan koulupäivä kestää ravitsemussuosittelun mukaisesti lounaan jälkeen yli 3 tuntia tai oppilas osallistuu harrastustoimintaan.

Lautakunta pyytää selvitetävän, missä määrin ja minkä takia ravitsemus- ja ruokailusuosituksia ei noudateta Helsingin kouluissa.

Käsittely

Vastaehdotus:

Nora Grotenfelt: Lisätään lausunnon loppuun: "Lautakunta pyytää selvitetävän, missä määrin ja minkä takia ravitsemus- ja ruokailusuosituksia ei noudateta Helsingin kouluissa."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Nora Grotenfeltin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi

Liitteet

1 Välipalatarjoilu Grotenfelt ym

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle lausunnon liitteenä olevasta Nora Grotenfeltin valtuustoaloitteesta. Aloitteessa ehdotetaan maksuttoman välipalan tarjoamista peruskouluissa, niille oppilaille joiden oppitunnit jatkuvat lounaan jälkeen yli kolme tuntia.

Kouluruokailun suunnittelua ja toteutusta ohjaavat ravitsemus- ja ruokailusuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä-kouluruokailusuositus VRN 2017 ja Suomalaiset ravitsemussuositukset VRN 2014). Perusopetuksessa tarjotaan perusopetuslain mukaan oppilaille päivittäin lakisääteinen maksuton lounasateria. Noin puolen tunnin lounasaika kouluissa on yleensä klo 10.30-12.30, tarvittaessa 10.15-13.00. Iltapäivätoimintaan osallistuville 1-2 luokkalaisille tarjotaan toimintamaksuun sisältyvä välipala. Osa kouluista järjestää oppilaille myös maksullista välipalamyyntiä iltapäivisin oppilaiden tarpeen mukaan.

Kouluruokailusuosituksissa suositellaan tarjottavan mahdollisuus ravitsemaan maksuttomaan välipalaan, jos koulun oppitunnit jatkuvat pitempään kuin kolme tuntia lounaan jälkeen. Säännöllinen ruokarytmi ja ravitsevat ateriat vaikuttavat vireystilaan positiivisesti ja edistävät oppimista. Aterioiden väliin jättäminen tai korvaaminen epäterveellisillä vaihtoehdoilla voivat johtaa terveydellisiin ongelmiin, väsymykseen ja sitä kautta huonoon keskittymiskykyyn ja oppimisen vaikeuksiin.

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on tarjota lapselle mieluinen ja maksuton harrastus koulupäivän yhteyteen. Harrastuksia tarjotaan jokaisella koululla 3.–9.-luokkalaisille. Harrastukset ovat koulupäivän jälkeen ennen klo 17. Harrastuksia on tarjolla yhteensä 144 alakoululla tai yläkoululla. Koululla voi olla erilaisia harrastuksia yhtenä tai useana päivänä viikossa ja niiden kesto vaihtelee ryhmien välillä 1-4 tuntiin. Ryhmäkoko on 15 oppilasta mutta osallistujamäärä vaihtelee paljon kouluittain. Harrastustoiminnan järjestämisestä vastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala.

Välipala tulisi järjestää koululla ennen harrastuksen alkua ja oppilaan koulupäivästä riippuu kuinka pitkä tauko oppituntien ja harrastuksen vä-

liin jää. Välipala tulisi tarjoilla koulupäivän lopussa ennen harrastustoimintaan siirtymistä. Tarjoilun järjestäminen vaatisi kouluilta välipalatarjoilun organisoinnin koulupäivään ja henkilöstöresurssin lisäämisen ruokailutilanteen valvontaan. Koulunkäyntiavustajien käyttämisestä valvontaan aiheutuu lisäkustannuksia ja se tulee huomioida työvuoro-suunnittelussa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan peruskouluissa on vuonna 2022 noin 46 000 lasta. Talousarviossa peruskoulujen ruokapalveluiden hankintaan on varattu rahaa vain nykyisen palvelutason turvaamiseen, eikä maksuttoman välipalatarjonnan kustannukset sisälly nykyiseen budjettiin. Lisäkustannukset koostuisivat ateriakustannuksista ja valvontaan käytettävästä henkilöstöresurssista mutta kokonaiskustannusten arviointi tarkasti etukäteen on vaikeaa. Välipalatarjoilu edellyttäisi arviolta seuraavia korotuksia kokonaismenoissa:

- Välipala harrastuksiin osallistuville 3-9. luokkalaisille noin 327 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 172 000 euroa/vuosi.
- Välipala oppilaille joiden koulupäivä jatkuu yli 3 tuntia lounaan jälkeen noin 4 331 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 268 000 euroa/vuosi.
- Välipalan tarjoaminen joka päivä kaikille joka koulussa noin 9 282 000 euroa/vuosi ja valvonta noin 575 000 euroa/vuosi.

Säännöllisten aterioiden merkitys oppilaiden jaksamiseen on tunnistettu. Talousarviossa ei ole varattu määrärahoja välipalatarjoilun järjestämiseen. Kouluissa voidaan tarjota maksullista välipalaa, jos oppilaan koulupäivä kestää ravitsemussuosituksen mukaisesti lounaan jälkeen yli 3 tuntia tai oppilas osallistuu harrastustoimintaan.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa valtuutettu Nora Grotenfeltin ja 26 muun allekirjoittaneen aloitteesta koskien maksuttoman välipalan tarjontaa peruskouluissa. Aloitteesta on pyydetty kasvatus ja koulutuslautakunnan lausunto 16.6.2022 mennessä. Aloitteesta on pyydetty lausunto myös Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitokselta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi

Liitteet

14.06.2022

Asia/5

1 Välipalatarjoilu Grotenfelt ym

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 31.05.2022 § 121

HEL 2022-003310 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

31.05.2022 Pöydälle

Vastaehdotus:

Kristian Wahlbeck: Lausuntotekstin loppuun lisätään teksti:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta kannattaa maksuttoman välipalan tarjoamista peruskouluissa niille oppilaille joiden oppitunnit jatkuvat lounaan jälkeen yli kolme tuntia, ja esittää, että asialle osoitetaan varat vuoden 2023 budjettineuvotteluissa."

Kannattaja: Vesa Korkkula

Kristian Wahlbeckin vastaehdotusta ei käsitelty asian käsittelyn keskeyttämisen vuoksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti Nasima Razmyarin ehdotuksesta panna asian pöydälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta 27.04.2022 § 20

HEL 2022-003310 T 00 00 03

Lausunto

14.06.2022

Asia/5

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta antoi lausunnon

Mikäli Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tilaa Palvelukeskus Helsingiltä iltapäivän välipaloja oppilaille, on Palvelukeskuksella edellytykset tuottaa ko. palvelu hoitamisessaan koulukohteissa nykyisen iltapäiväkerhojen välipalalistan ja hinnaston mukaisesti. Hinnastoa tarkennetaan tarvittaessa, mikäli annoskoko muuttuu suuremmaksi.

Nykyiset tilat, laitteet, välineet sekä toiminnan organisointi mahdollistavat palvelun käynnistämisen sopimuksen mukaan.

Esittelijä

vs. toimitusjohtaja
Risto Paavola

Lisätiedot

Aulikki Johansson, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27131
aulikki.johansson(a)hel.fi